

АЛЬОШИН Павло Федотович (16(28). 02. 1881, Київ — 07. 10. 1961, там само) — архітектор. Доктор архітектури (1946). Дійсний член Академії архітектури УРСР (1945). Навч. у рисув. школі *М. Мурашка*, закін. С.-Петербург. інститут цивіл. інженерії (1904), С.-Петербург. АМ (1917) зі званням художника-архітектора. Як кращого студента А. посилали за кордон для ознайомлення з арх-рою Австрії, Франції, Німеччини, Англії, Італії та Греції (1900, 1902). А. — представник пізнього історизму, знавець світ. архіт. спадщини, майстер витончених стилізацій. 1918–20 — гол. архітектор Києва, 1922–24 — Київ. губ. архітектор. Від 1921 — проф. Архіт., згодом — Худож. інститутів. У міжвоєн. період активно працював як архітектор-практик і педагог. Серед його учнів — *П. Юрченко*, *В. Заболотний*, *П. Шпара* та ін. Для мист. манери А. характерне творче переосмислення традиц. архіт. форм і робота в певних істор. стилях. Найближчим його світовідчуттю був рос. класицизм у пізній, дещо еkleктич. фазі розвитку. У цьому стилі він спорудив 1912 в Києві Пед. музей, у якому 1917–18 розміщувалася ЦР УНР. Звертався і до укр. бароко (шестиповерх. житл. будинок на Софій. площі, 1914, не зберігся), «укр. архіт. стилю» (Миронів. селекц. станція, 1923), середньовіч. романтич. ремінісценцій (будинок Ковалевського на Липках у Києві, 1911), конструктивізму (будинок лікарів на вул. Великій Житомирській, № 17 у Києві, 1928–31). А. добре розумівся на конструкціях, досконало володів тех. навичками і знаннями. Але його індивідуальність виявилася не досить могутньою, щоб витворити власний архіт. стиль, як *Ф. Кричевський* чи *Д. Дяченко*. До осн. робіт А., крім згаданих, належить будинок Торг.-пром. товариства Бажанова і Чувадніної у С.-Петербурзі

(1907–09, інтер'єри з участю *М. Періха* і *М. Врубеля*). Виконав низку конкурс. проектів: зразк. чотириклас. училища в Києві (1903), реал. училища у В'ятці (1905), комерц. училища в Казані (1906, 4-а премія), Міської публ. б-ки у Києві (1909), а також Купецького зібр., Губ. земської управи (1913), курорту-саду «Камперія-Сарич» поблизу Ласпі в Криму (1917, співавт.), 1-ї (Ольгинської) гімназії в Києві (1904–14), яку він 1927 перебудував на будинок ВУАН (нині корпус Президії НАНУ), житл. будинку на вул. Виноградній, № 20 у Києві (1914), розробив проект розпланування Мурманська (1918), проекти шкіл у селах Маршалівка, Воронівка та ін. на Київщині (1921), розпланування й забудову с-ща Харків. трактор. заводу (1930–31). Протягом 1944–49 А. керував відбудовою зруйнованих війною Київ. університету та Маріїн. палацу. Погляди А. на арх-ру — це погляди практика, вільного від заідеологізованості і схоласт. теорій.

Основні праці

Об архитектуре школьных зданий // Тр. 4-го съезда русских зодчих в С.-Петербурге. С.-Петербург, 1911; О современной школьной архитектуре (Отдел. оттиск докл. автора 4-му съезду рус. зодчих). С.-Петербург, 1911; О библиотеке архитекторов Викентия Ивановича и Александра Викентьевича Беретти в Киеве // АХЕ. 1916. № 18; Про офарблення фасаду Київського університету // Соц. Київ. 1933. № 5–6; Інститут Ботаніки УАН. Київ будують // Глобус. 1935. № 4; Батько і син Беретті // АРУ. 1938. № 3; Музей Леніна в Києві // Там само. 1939. № 1; Будинок Верховної Ради УРСР в Києві // Там само. 1939. № 11; Український конкурс на проект типової житлової секції // Там само. 1941. № 1 (співавтор); Чудовий витвір архітектури // Київ. правда. 1951, 13 черв.; Архитектура школьных зданий. К., 1952 (співавтор).

Рекомендована література

1. Обговорюємо проблеми нового Києва [Проекти П. Альошина та ін.] // РМ. 1947, 9 квіт.;
2. Виставка творчих праць дійсного члена Академії архітектури УРСР, доктора архітектури, проф. Павла Федотовича Альошина: Каталог. К., 1956;
3. Юрченко П. Зодчий і педагог // Арх-ра і будівництво. 1956. № 1;
4. Ігнатов О. Н. Будинок музею Леніна в Києві. К., 1960;
5. П. Ф. Альошин [Некролог] // Веч. Київ. 1961, 11 жовт.;
6. Ясієвич В. Є. Київський зодчий П. Ф. Альошин. К., 1966;
7. Силін О. П. Визначна архітектурна пам'ятка Києва // УІЖ. 1975. № 5;

8. Ясиевич В. Е. Творческое кредо зодчего: К 100-летию со дня рожд. П. Ф. Алешина // СиА. 1981. № 3;
9. Сацусевич С. Будинок вчителя // ПУ. 1983. № 1;
10. Ясиевич В. Е. Павел Алешин // АрхСССР. 1988. № 1;
11. Будинок музею // Полтавський художній музей, 1919–1994. П., 1994;
12. Павло Федотович Альошин: Бібліогр. покажч. К., 2000.

В. В. Вечерський

Бібліографічний опис:

Альошин Павло Федотович / В. В. Вечерський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-43913>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).